

Bilag 6**Notat om nedsættelse af en undersøgelseskommission, når der verserer en strafferetlig efterforskning af de samme forhold**

Notatet er optrykt efter ønske fra S, DF, SF og EL.

Lovsekretariatet, 27. juni 2002

1. Problemformulering

Med lov om undersøgelseskommissioner, der trådte i kraft den 1. juli 1999, og som bygger på det såkaldte Nordskovudvalgs betænkning nr. 1315/1996 om undersøgelsesorganer, er der indført en helt ny ordning om undersøgelse af sager om fejl og forsømmelser i forvaltningen. Der er ikke tidligere nedsat undersøgelseskommissioner i medfør af loven.¹⁾

I forlængelse af samrådet med justitsministeren torsdag den 30. maj 2002 om den strafferetlige efterforskning i Farumsagen (jf. B 84 – bilag 55) blev spørgsmålet om, hvorvidt der kan eller bør nedsættes en kommission til at undersøge visse aspekter i Farumsagen, når det ikke kan udelukkes, at der samtidig helt eller delvis verserer en strafferetlig efterforskning af samme forhold, drøftet i Underudvalget under Folketingets Udvalg for Forretningsordenen.

I lyset af drøftelserne blev det besluttet, at Lovsekretariatet i første omgang undersøger spørgsmålet nærmere på baggrund af loven om undersøgelseskommissioner, lovens forarbejder, praksis samt den juridiske litteratur på området. Underudvalget drøftede desuden muligheden for at rådføre sig hos en ekstern juridisk ekspert, hvis Lovsekretariatets undersøgelse ikke måtte føre til noget svar på spørgsmålet.

2. Generelle bemærkninger om loven om undersøgelseskommissioner.**Hvilken kategori af sager kan en undersøgelseskommission nedsættes for at undersøge?**

Det fremgår af § 1, stk. 1, i lov om undersøgelseskommissioner, at justitsministeren kan nedsætte en kommission til at gennemføre en undersøgelse af nærmere bestemte forhold af almen-
vigtig betydning. En sådan kommission skal

nedsættes, hvis Folketinget vedtager beslutning herom.

Formuleringen af lovens § 1, stk. 1, om, at en kommission kan nedsættes til gennemførelse af en undersøgelse af nærmere bestemte forhold af »almenvigtig betydning« indebærer, at der i princippet er meget vide retlige grænser for, hvilke forhold en undersøgelseskommission kan nedsættes for at undersøge.

Med formuleringen markeres det imidlertid, at en undersøgelseskommission som altovervejende hovedregel kun bør benyttes i tilfælde, hvor regeringen eller Folketinget har behov for at få belyst nogle forhold, som har betydning for de opgaver, som regeringen eller Folketinget udfører.²⁾ Dette betyder ifølge lovens forarbejder, at forholdet som altovervejende hovedregel skal have tilknytning til staten.³⁾

Formuleringen »almenvigtig betydning« indebærer således, at en undersøgelse af private forhold, herunder strafferetlige forhold, normalt alene vil kunne tænkes, hvis den indgår som et integreret element i en undersøgelse af statslige myndigheders forhold.⁴⁾

Det kan endvidere nævnes, at anvendelsesområdet for de såkaldte parlamentariske kommissioner⁵⁾ blev gjort til genstand for nærmere overvejelser i forbindelse med et forslag fra Fremskridtspartiet i midten af 1970'erne om at anvende parlamentariske kommissioner til at behandle lovforslag. Udvalget for Forretningsordenen indhentede i den anledning et notat fra Justitsministeriet om fordele og ulemper ved at lade et spørgsmål undersøge i en parlamentarisk kommission frem for ved et sædvanligt kommissions- eller udvalgsarbejde. På baggrund af notatet af 13. januar 1976, optrykt i Udvalget for Forretningsordenens betænkning, udtalte udvalget, at »anvendelsen af parlamentariske kommissio-